

Minister van Landbouw en Voeding Jo Brouns stelt voedselstrategie voor op Vlaamse voedseltop

De eerste Vlaamse voedselstrategie is een feit. Minister van landbouw en voeding, Jo Brouns, stelde dinsdag 29/11 in Roeselare op de Vlaamse voedseltop zijn plannen voor. Het plan vormt voortaan de basis in Vlaanderen met gezonde en duurzame voeding voor iedereen, een voedsel economie waarin elke schakel loon naar werken krijgt, een systeem dat de grenzen van de planeet respecteert en waarin er een sterke verbinding is tussen alle spelers, van boer tot burger. De voedselstrategie gaat voortaan als 'Go4Food' door het leven en vormt dé Vlaamse voedselstrategie voor morgen!

Waarom een Vlaamse voedselstrategie?

De Vlaamse landbouw en visserij maken deel uit van een groter systeem. Maar dit voedselsysteem staat onder druk op ecologisch, economisch en maatschappelijk vlak. De milieu- en klimaatimpact van onze voeding is te hoog, ons voedingspatroon moet evenwichtiger, het landbouwincome staat onder druk en de verbinding tussen consument en producent is grotendeels verbroken,... Verschillende beleidsdocumenten op Vlaams, Europees en wereldniveau vragen om het voedselsysteem te veranderen.

Het regeerakkoord van 2019 en de beleidsnota Landbouw en Visserij hebben het voedselthema op de agenda gezet. De Vlaamse Regering had zich als doel gesteld om een sterk en geïntegreerd Vlaams voedselbeleid te ontwikkelen: "Gezond, duurzaam, voldoende en veilig voedsel aan een correcte prijs voor iedere schakel van de voedingsketen staat

Tijdens de Voedseltop stelde de minister van Landbouw en Voeding, Jo Brouns (links op de foto), en het Departement Landbouw en Visserij de Vlaamse voedselstrategie voor. Ook Dr. Andy Zynga (rechts op de foto), de CEO van EIT-Food, zette zijn visie op het voedselsysteem van de toekomst uiteen. EIT Food stimuleert innovatie op voedselvlak en brengt onderzoekinstellingen, overheden en privé-partners in heel de EU samen om te komen tot een gedeelde visie op het voedsel van de toekomst en om de transitie naar een beter en duurzamer voedselsysteem te versnellen. EIT Food wordt gefinancierd door de Europese Unie. (foto Departement Landbouw en Visserij)

De Vlaamse voedselstrategie is opgebouwd rond vier pijlers:

1. Gezonde en duurzame voeding voor iedereen
2. Voedselsysteem binnen ecologische grenzen
3. Een veerkrachtige voedsel economie
4. Voedsel verbindt boer tot burger

Elf voedseldeals hebben volgens minister Brouns het potentieel om op korte termijn een hefboom te zijn om meerdere doelstellingen te bereiken en vullen leemtes die zich voordoen. Voor elke deal zijn er al concrete acties opgestart. In de komende maanden worden de voedseldeals nog verfijnd en aangevuld.

De minister heeft de ambitie om Vlaanderen om te vormen tot het Silicon Valley voor een duurzame voedselproductie: "we hebben daar met onze landbouwbedrijven, onderzoekscentra, kennisinstellingen en voedingsindustrie alle troeven voor in handen." Hiervoor zal jaarlijks 12 miljoen euro geïnvesteerd worden in fundamenteel en toegepast onderzoek. Door samenwerkingen te stimuleren tussen onderzoekers, de landbouwsector én bedrijven, zullen innovaties sneller implementeren in de praktijk.

Het Belgisch EU-voorzitterschap in het eerste semester van 2024 wordt een nieuwe mijlpaal. Vlaanderen zal de discussie mee vormgeven en wil het concept van 'strategische autonomie' hoog op de agenda plaatsen. Minister Brouns verwacht hiervoor ook steun te vinden bij andere lidstaten. Frankrijk heeft, tijdens haar voorzitterschap begin dit jaar, naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne hier ook een lans voor gebroken. Als we werk willen maken van voedselzekerheid is dit absoluut nodig.

Patricia De Clercq, secretaris-generaal van het Departement Landbouw en Visserij, nam ook het woord.

centraal binnen een voedselbeleid. Het is dan ook van belang dat het huidige landbouwbeleid bijdraagt aan een sterk voedselbeleid waarin de voedselketen integraal en circulair bekeken wordt. De Vlaamse Regering zal in samenwerking met de vraag- (consumenten) en aanbodzijde (agrovoedingsketen) van de markt een Vlaamse voedseltop organiseren."

Als minister van Landbouw en Voeding coördineerde toenmalig minister Crevits en nadien huidig minister Brouns de weg naar een voedselbeleid in Vlaanderen en stond zij/hij ook in voor de organisatie van deze Vlaamse voedseltop. Het Departement Landbouw en Visserij, onder leiding van Patricia De Clercq, kreeg daarbij een leidende rol om de samenwerking met alle relevante beleidsdomeinen, -niveaus en stakeholders aan te gaan.

Daarnaast past het Vlaams voedselbeleid in het Europese kader 'Farm to Fork'- of 'Van boer tot bord'-strategie. Daarin wordt een ambitieus en alomvattend voedselbeleid vooropgesteld. Naar een gedragen, inclusieve strategie.

De voedselcoalitie

Het voedselsysteem heeft enorm veel stakeholders. De voedselcoalitie bestaat uit organisaties die mee in de cockpit zitten voor het uittekenen van de voedselstrategie. Deze groep kreeg een sleutelrol bij het uitschrijven en bedenken van de strategie. Naast de oprichting van een voedselcoalitie werd een bredere groep stakeholders betrokken door terugkoppeling en interactie met het Netwerk Voedselbeleid (beleid), het Platform voor Landbouw- en Voedingsonderzoek (onderzoek) en de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) (sector).

Boterhammenactie

Na het doorlopen van het voorbereidende traject, kon afgelopen dinsdag 29 november het finale plan voorgesteld worden. In aanloop naar deze dag namen ABS en Boerenbond samen met meer dan 20 andere partners uit de voedselketen het initiatief om een boterhammenactie #boerenbroodnodig op te zetten (zie kaderstuk). Bij aankomst van minister Brouns in Roeselare werd de actie aan de minister in persoon toegelicht en werd hem ook symbolisch door onze ABS-voorzitter een boterham overhandigd. Meer dan ooit vragen we vanuit de landbouwsector rechtszekerheid. De talrijke landbouwdossiers die nu al maanden blijven aanslepen zorgen voor véél onrust en onzekerheid; én deze zorgen ervoor dat jonge landbouwers twijfelen en afhaken om nog in de landbouwsector te ondernemen. We blijven met ABS dan ook al

Boterhamactie #boerenbroodnodig

Lut Bellegeer, waarnemend voorzitter van VABS, kwam ook op de markt van Roeselare de handen uit de mouwen steken om boterhammen uit te delen.

Er werden zo'n 3.000 boterhammen uitgedeeld op de markt van Roeselare en aan diverse scholen om zo volmondig hun steun uit te spreken voor onze boeren en de voedselketen.

Op de dag van de Vlaamse voedseltop voerden landbouwers actie in en rond Roeselare naar aanleiding van de komst van minister Brouns. Samen met meer dan 20 organisaties vroeg ABS aan inwoners van Roeselare om volmondig hun steun uit te spreken voor onze boeren en de voedselketen. Op verschillende locaties en bij schoolgebouwen werden meer dan 3.000 smakelijke boterhammen uitgedeeld, omdat we ervan overtuigd zijn dat ook in de toekomst #boerenbroodnodig zullen zijn om elke dag voor gezond, veilig en duurzaam eten te zorgen.

Gezamenlijk werd actie gevoerd met Boerenbond, ABS, Groene Kring, Jong ABS, AVBS, Belgapom, Vegebe, INGRO, VBT, Vegaplan, BCZ, Febev, Fevia Vlaanderen, Ferm voor agrarische vrouwen, Fedagrim, Fegra, Landbouwservice, BFA, CBB, Belfertil, Belplant, De Mestverwerkers en Subel om de welvaart en jobs in Vlaanderen te behouden. Om dit ook in de toekomst te kunnen blijven doen, heeft de sector rechtszekerheid en een eerlijke prijs nodig!

Via socialmedia werd de campagne ook kracht bijgezet door landbouwers en sympathisanten die een foto plaatsten van hun belegde boterham met de hashtag #boerenbroodnodig.

maanden op dezelfde nagels slaan om dringend duidelijke signalen te geven. Geen wispelturige beslissingen voor een termijn van 1 regeerperiode, maar deze keer wél een robuuste lange termijnvisie die eindelijk een rechtszeker ondernemerschap moet toelaten binnen de Vlaamse context! We zijn er rotsvast van overtuigd dat er ook in de toekomst #boerenbroodnodig zullen zijn!

De Vlaamse voedseltop 29/11

Minister van Landbouw en Voeding Jo Brouns stelde nadien binnen in de gebouwen van Brouwerij Rodenbach het nieuwe ambitieuze en breed gedragen strategietekst voor. Hij lanceerde er ook diverse voedseldeals, waaronder verschillende actoren hun schouders willen zetten om op korte termijn al concrete resultaten te kunnen boeken.

Gezamenlijk actie van de partners uit de agroketen: Zonder boeren geen voeding, dus hebben ze in Brussel de #boerenbroodnodig om hun voedingsplan te kunnen realiseren. Boterhammenactie als symbool voor de kreet naar rechtszekerheid.

Kernboodschappen boterhammenactie

1. Onze boeren en tuinders zorgen voor voedselzekerheid en voedselbetaalbaarheid. Samen met de ganse voedingsketen zorgen zij voor voeding, jobs en welvaart.

- Wereld: 8 miljard mensen. België sinds 2005 – de bevolking met 11% (+1 miljoen mensen) toegenomen en is het aantal boeren -33% afgenomen.
- 0,5% van de bevolking (=land- en tuinbouwers) slaagt erin om 100% van onze bevolking voldoende, veilig en duurzaam geproduceerd voedsel te bieden.
- Dat lijkt evident maar is het niet.
- Voedselzekerheid is bereikt voor de overgrote meerderheid van de bevolking in Vlaanderen. Consumenten zijn niet alleen zeker dat er voldoende voedsel is, voedsel maakt ook nog eens maar een beperkt deel uit van de uitgaven van deze consumenten (in 2020: Vlaamse gezinnen besteden slechts 14,5% van het huishoudbudget aan voeding).
- 60% van de landbouwgrondstoffen die de voedingsbedrijven hier gebruiken zijn van Belgische oorsprong.
- Vlaanderen = netto-exporteur van agrarische producten = leverancier van welvaart en jobs; Onze lokale agrovoedingsketen is goed voor 120.000 jobs.
- Handelssaldo Vlaamse agrarische producten 2019 = 7 miljard euro = agrovoedingsketen als leverancier van welvaart en jobs.

2. Landbouw in Vlaanderen is koploper wat betreft duurzame voeding. Nergens ter wereld wordt aan zulke hoge normen op vlak van voedselveiligheid, dierenwelzijn, klimaat- en milieuvriendelijkheid, tewerkstellingsvoorwaarden,... geproduceerd.

- De landbouwsector reduceerde sinds 1990 zijn ammoniakemissies met 50%.
- De landbouwsector reduceerde sinds 1990 (het referentiejaar voor Europees klimaatbeleid) zijn broeikasgasemissies met 15%.
- Tussen 1990 en 2020 daalde het energiegebruik van de land- en tuinbouwsector met 18%.
- In de periode 2016-2019 is het totale gebruik van gewasbeschermingsmiddelen gedaald met 18%.
- Land- en tuinbouw is netto producent van elektriciteit, wkk's wekken elektriciteit op voor 650 000 gezinnen (evenveel als kleine kerncentrale of evenveel gezinnen al in Oost-Vlaanderen).
- De koolstofvoetafdruk BWB vlees = 1/3de lager dan lers rundvlees en 1/2 van Braziliaans rundsvlees.
- Landbouw is een grote kringloop: reststromen via diervoeding, mest voor akkerbouw of energieproductie via biogasinstallaties.
- In 2022 sloten 3.700 landbouwers een beheerovereenkomst met de Vlaamse Landmaatschappij voor het verbeteren van de biodiversiteit. Goed voor een totaal van 12.324 ha (of zo'n 25.000 voetbalvelden!).
- Preciesielandbouw, carbon farming...

3. Samen met de sector hebben we de know-how en ambitie om ook in de toekomst te doen. MAAR daarvoor hebben we rechtszekerheid en een correct inkomen nodig. Beleid moet investeren in een productieve, duurzame landbouw- en voedingsketens én in (jonge) boeren.

- Landbouw Vlaanderen 2022: kosten +25% - inkomsten +17%/ Schommelende inkomens – werken op een wereldmarkt
- Onze regio heeft uitzonderlijk goede omstandigheden: goede grond, kennisnetwerk, goede samenwerking keten, ligging in hart van Europese metropool (gebied tussen Parijs, Brussel, Londen, Nederlandse Randstad en Ruhrgebied).
- Onze lokale landbouwsector en voedselketen staat op een kantelpunt en kan een transitie aan. MAAR: nood aan een beleid voor nodig dat boeren stimuleert, bedrijven perspectief geeft en aandacht heeft voor hun inkomen. => Alleen zo kan de sector verder investeren in een verduurzaming van ons voedsel.

Minister Crevits bracht een videoboodschap.

Centraal in zijn discours stond het concept 'strategische autonomie': hoe kunnen we garanderen dat de Vlaming toegang heeft tot betaalbaar, kwaliteitsvol en duurzaam voedsel van bij ons, met respect en voldoende verloning voor landbouwers en in evenwicht met onze omgeving?

De minister wil daarmee voortbouwen op het feit dat de pandemie en energie-

ABS-voorzitter Hendrik Vandamme verwelkomt minister Brouns op de Vlaamse voedseltop. De symbolische boterham werd overhandigd om de actie te ondersteunen.

crisis enkele uitdagingen heeft blootgelegd. We zijn te lang afhankelijk geweest van het buitenland voor beschermingsmateriaal en energie. Voor wat ons voedsel betreft, mogen we zeker niet in deze situatie terechtkomen. Minister Brouns gaat daarbij uit van het concept 'strategische autonomie'. Dit behelst vier principes:

- Vlamingen moeten kunnen genieten van kwalitatief buitenlands voedsel, maar mogen er niet **afhankelijk** van worden, de voedingssector kan inspelen op export-opportunities, maar mag er niet afhankelijk van worden;
- We zijn voorstander van een **sterke, duurzame en performante landbouw** in Vlaanderen, en dit in **evenwicht met de omgeving**. We willen onze voedselproductie niet zien verhuizen naar regio's waar we geen impact hebben op de productievoorwaarden. De landbouw heeft in dit proces een belangrijke rol: zonder boeren, geen eten;
- Meer aandacht voor **eerlijke prijsvorming** doorheen de keten, **opportunities** voor kmo's in de voedingssector en '**lekker van bij ons**';
- **Voedselgelettertheid**. Voeding zorgt voor de verbinding tussen landbouwers en burgers, tussen producenten en consumenten. Het verhoogt het vertrouwen van de Vlaming in haar voedselketen en de betrokken schakels.

De Vlaamse voedselstrategie, ook bekend als Go4Food, vormt de basis om in Vlaanderen aan een beter voedselsysteem te werken dat zowel de draagkracht van de planeet respecteert als sociaal rechtvaardig is. Urgente uitdagingen moeten aangepakt worden. Denk aan een eerlijk landbouwincome, gezonde voeding, klimaatverandering, voedselverliezen en voedselongelijkheid. De strategie bouwt voort op de inspanningen op internationaal, nationaal en lokaal vlak.